

Styre:

Fakultetsstyret ved Det psykologiske fakultet

Arkivsaksnr.:

2024/2026

Styresak:

71/24

Dokumentdato:

02.10.2024

Møtedato:

17.10.2024

Fakultetsinterne justeringer knyttet til UiBs reviderte kvalitetssystem for utdanning

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Universitetsstyresak S 33/24 Reviderte kvalitetssystemer for utdanning og for ph.d.-utdanning
<https://www.uib.no/ledelsen/170298/universitetsstyrem%C3%B8te-2-mai-2024>
- Nettsiden: Kvalitetssystem for utdanning ved UiB
<https://www.uib.no/kvalitet-i-utdanning/170434/kvalitetssystem-utdanning-ved-uib>

Hva saken handler om

Universitetsstyret ved UiB vedtok 2. mai 2024 reviderte kvalitetssystemer for utdanning og for ph.d.-utdanning. På 25. september 2024, gikk KUE gjennom de største endringene i kvalitetssystemet for utdanning som har betydning for fakultetets rutiner og kvalitetsarbeid (sak 15/24). KUE foreslår for fakultetsstyret noen endringer som presenteres i denne saken. Vedlagt ligger KUE-saken for å gi et større bilde av det som ble drøftet. Store deler av det foreliggende saksforelegget er hentet fra KUE-saken.

Bakgrunn

Bakgrunn for revisjonene i UiBs kvalitetssystem i utdanning var NOKUTs tilsyn av UiBs systematiske kvalitetsarbeidet i 2022-2023, i tillegg til behov for justeringer som UiB identifiserte på bakgrunn av erfaring med kvalitetssystemet som ble vedtatt i universitetsstyret i 2020.

Saksframstilling på universitetsstyret (33/24) oppsummerer NOKUTs tilbakemelding som omhandler hovedsakelig 4 punkter:

- *UiB bør revurdere kompleksiteten i kvalitetssystemet for bachelor- og masternivået.*
- *UiB bør gjennomføre en systematisk sammenligning av de to kvalitetssystemene, og vurdere felles knutepunkter og felles frekvenser på hyppighet på for eksempel programevalueringer.*
- *UiB bør styrke innspill fra samfunns- og arbeidslivet i kvalitetssystemet, herunder at representanter fra arbeids- og samfunnsliv inkluderes i evalueringer.*
- *UiB bør gå gjennom Studiekvalitetsbasen og forenkle rapporteringsprosessen.*

I 2023 satt Utdanningsutvalget ned en arbeidsgruppe ledet av prorektor for å gjennomgå kvalitetssystemet i utdanning. Arbeidsgruppen tok tak i de 3 første punkter i NOKUTs tilbakemelding, i tillegg til punkter som skulle sikre at forskriftskrav skulle ivaretas, at kvalitetssystemet kommuniserer tydelig, og at det var tydelig og konsekvent på arbeidsdeling internt på UiB. I prosessen har utkastet fått innspill fra en referansegruppe og gjennom

uformelle inspillsrunder hos alle fakultetene. På Det psykologiske fakultet har det blitt drøftet med institutt- og senterledere, medlemmer i KUE, og programansvarlige.

Det har vært en parallell prosess med kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen som ikke gjennomgås i denne saken.

Endringene i kvalitetssystemet for utdanning ved UiB

Saksforelegget til universitetsstyret oppsummerer hovedtrekk i endringene som følgende:

Arbeidet med revisjonen har særlig lagt vekt på å øke og tydeliggjøre fokuset på kvalitetsutvikling, redusere kompleksiteten i det systematiske kvalitetsarbeidet, forenkle rapporteringsprosesser og å gjøre systemet mer fleksibelt for ulike fagspesifikke behov. Det reviderte systemet som legges frem for styret innebærer blant annet

- *økt fokus på det kontinuerlige kvalitetsarbeidet og på kontinuerlig utvikling og dialog og studiekvalitet*
- *mindre rapportering:*
 - o *sjeldnere programevalueringer*
 - o *fjernet årlig krav om rapportering på emne og programnivå*
- *tydeligere skille mellom kvalitetsutvikling og kontroll*
- *fokus på utvikling av fakultetsvise, langsiktige planer for studieporteføljen*

I tillegg er det tydeliggjort at hvert program må oppnevne en representant for arbeidslivet i tillegg til fagfelle. Dette er et krav fra NOKUT som faktisk ikke er nytt, men som ikke har blitt fulgt opp systematisk ved UiB og som må sikres.

Prinsipper for UiBs strategiske ambisjoner med kvalitet i utdanning

UiBs kvalitetssystem for utdanning nå definerer hva som kvalitet i utdanning betyr på UiB. Under punkt 1.1 Strategiske ambisjoner for arbeidet med kvalitet i utdanning, finnes det følgende prinsipper:

- *undervisningen setter studentens læring i fokus*
- *utdanningens innhold, metoder og form er forskningsbaserte*
- *studentenes faktiske læringsutbytte samsvarer med læringsmål og reflekteres i sluttvurdering*
- *utdanningen er relevant med tanke på studentenes og samfunnets behov og danner et godt grunnlag for læring hele livet*
- *studentene har innflytelse i planlegging, gjennomføring og revisjon av utdanningene*
- *studieprogram og emner evalueres og videreutvikles kontinuerlig*
- *undervisere har disiplin- og utdanningsfaglig kompetanse og bidrar til kollegialt samarbeid for å styrke kvaliteten i utdanningene*
- *studentene er delaktige i stimulerende læringsmiljø med hensiktsmessige fysiske og digitale læringsarenaer.*

Disse punkter skal være veiledende når vi vurderer kvalitet i våre utdanningsprogrammer og emner, og kan gi en pekepinn når fakultets rådgivende og bestemmelsesorganer vurderer oppretting, nedlegging, revisjoner, og evalueringer av studietilbudene våre.

Sjeldnere programevalueringer (kapittel 2.2)

Den periodiske prosessen for studiekvalitetsarbeid inkluderer 3-årige emneevalueringer og 6-årig programevaluering. Tidligere var det programevaluering hvert 5. år.

Som følge av at programevaluering skal skje hvert 6. år trenger vi en ny tabell med oversikt over når hvert av programmene er tenkt evaluert.

For at studiekvalitetskomiteen og fagmiljøene skal unngå opphopning av møtevirksomhet og arbeid med evalueringer har vi valgt å spre programevalueringene slik at noen program evalueres etter 5 år i denne omgangen.

Program	Neste programevaluering (bestilling)	Forrige programevaluering (bestilling)
MA i arbeids og organisasjonspsykologi	2024	Har ikke vært evaluert før
BA i generell psykologi	2025	2020
BA i pedagogikk	2025	2020
BA i arbeids og organisasjonspsykologi	2026	2020
BA i spesialpedagogikk	2026	2020
MA i helsefremmende arbeid og helsepsykologi	2026	2021
MA i global development theory and practice	2027	2021
MA i psykologi	2027	2021
MA i logopedi	2027	2021
Profesjonsstudiet i psykologi	2028	2022
Arsstudium i praktisk-pedagogisk utdanning	2028	2022
MA i barnevern	2028	2021
MA i barnevernsarbeid	2028	Har ikke vært evaluert før
Årsstudium i psykologi	2029	2023
Årsstudium i pedagogikk	2029	2023
Master i pedagogikk (heltid og deltid)	2029	2023

Fakultetsstyret er bedt om å vedta de justerte datoene som viser når studieprogrammene skal evalueres på Det psykologiske fakultet.

Fjernet krav om fakultetsvise læringsdesigngrupper (kapittel 2.3)

Teksten om læringsdesigngrupper er tatt fra KUEs sak 15/24, med mindre justeringer til å adressere fakultetsstyret og vise til KUEs vedtak.

Kravet om at hvert fakultet skal ha en læringsdesigngruppe som veileder fagmiljøer ved fakultetet i kvalitetsutvikling og større revisjoner i studieprogram, faller vekk. Likevel, står det i kvalitetssystemet at:

fakultetene [skal] ha egne ordninger som sikrer at fagmiljøene kan få veiledning i kvalitetsutvikling av utdanningen med utgangspunkt i fagenes egenart.

På Det psykologiske fakultetet har visedekan jobbet 2021-2023 sammen med KUE, meritterte undervisere, og denne periodens utnevnte læringsdesigngruppen om å finne løsninger for å få den forrige (2018) vedtatte kvalitetssystemet for utdanning ved UiB til å stemme overens med rutiner og eksisterende strukturer ved fakultetet. Som del av dette arbeidet, vedtok fakultetsstyret (i sak 16/23, 16.03.2023) at leder og medlemmer av læringsdesigngruppen som er faglige ansatte påføres timer i undervisningsregnskapet til å gjennomføre oppgaven. Likevel og til tross for god innsats hos medlemmer i gruppen, viser det at læringsdesigngruppen fortsatt henger litt utenfor de vanlige revisjons- og kvalitetsarbeidsprosessene ved fakultetet.

KUE vedtok i sak 15/24 at KUE foreslår for fakultetsstyret at læringsdesigngruppen avvikles som organ på Det psykologiske fakultetet og at funksjonen til læringsdesigngruppen ligger innenfor de allerede utviklet organene og rollene som finnes på fakultetet. Det vil si:

- Vise-dekan for utdanning kan tilby råd og veiledning
- Hvert institutt har en utnevnt undervisningsansvarlig (oftest nestleder på instituttet) som kan råde og veilede fagmiljøer
- Hvert institutt har undervisningsutvalg som kan for sikt brukes aktivt i kvalitetsutvikling – dette kan være (og ofte er) et forum ikke bare for vedtakelse av endringer, men også for medlemmer til å drøfte saker som har med kvalitetsutvikling å gjøre. Her inngår studentrepresentanter som har en viktig stemme i kvalitetsutvikling
- Profesjonsstudiet i psykologi har i tillegg fagrådet, der det er naturlig at kvalitetsutvikling drøftes
- Programansvarlige har en rolle som faktisk skal sikre godt arbeid med kvalitetsutvikling i studiene. Se fakultetets funksjonsbeskrivelse til programansvarlige som er vedlagt. Funksjonsbeskrivelsen ble gjennomgått i 2021 av en arbeidsgruppe og arbeidsgruppen foreslo bare én endring (fjerning av ansvar for å initiere og legge til rette for internasjonalisering), som fakultetet vurderte ikke skulle fjernes likevel.

I tillegg til disse formelle rollene og organene som har en veiledende rolle opp mot fagmiljøene, finnes det flere ressurser som kan bidra i kvalitetsutvikling, herunder Program for universitetspedagogikk (UPED) og UiB Læringslab. Fakultetets kvalitetsutvalg for undervisning og evaluering (KUE) ligger ikke på listen overfor siden utvalget ikke har en direkte veiledende rolle mot fagmiljøene, men opp mot fakultetsstyret.

Eksterne fagfeller og representanter fra arbeidslivet (kapittel 2.3)

Her er det som står i kvalitetssystemet for utdanning om eksterne fagfeller og representanter fra arbeidslivet:

Nasjonale forskrifter krever at eksterne fagfeller og representanter fra arbeidslivet skal bidra i evalueringer, jf. Studiekvalitetsforskriften §2-1 (2). Disse er også relevante kilder når det gjelder systematisk innhenting av informasjon for å vurdere kvaliteten i alle studietilbud, jf. studietilsynsforskriftens §4-1 (4).

Alle studieprogram og årsstudier ved UiB skal ha oppnevnt personer utenfor institusjonen, som bidrar i kvalitetsutvikling og kvalitetskontroll: En ekstern fagfelle fra en UH-institusjon og en representant fra arbeidslivet (næringsliv, offentlig

forvaltning, forskning, kulturliv, osv). Samme person kan være oppnevnt i flere program og studietilbud.

Ekstern fagfelle skal også bidra inn i den sentrale studiekvalitetskomiteen i forbindelse med oppretting av nye studietilbud.

De relevante avsnittene i forskriftene er følgende:

Studiekvalitetsforskriften §2-1 (2): *Institusjonene skal gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbudene sine. Representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksterne sakkyndige, som er relevante for studietilbudet, skal bidra i evalueringene.*

Studietilsynsforskriftens §4-1 (4): *Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studietilbud.*

Måten at disse rollene er konkretisert i kvalitetssystemet for utdanning ved UiB munner ut i at:

- Fakultetet må oppnevne representant(er) fra arbeidslivet i alle program
- Fakultetet må bestemme for hyppighet av bidragene fra både fagfelle og representant fra arbeidslivet. Per i dag er det praksisen at fagfelle brukes til å opparbeide en rapport *årlig* i hvert studieprogram, mens det formelle minstekravet er at fagfelle bidrar inn i (program)evaluering, som nå skal skje hvert 6. år. Det samme skal gjelde representant fra arbeidslivet.

KUE drøftet følgende problemstillingene:

- Hvordan kan kravet om arbeidslivsrepresentant oppfylles på en god måte? Hva slags oppgave kan en arbeidslivsrepresentant ha, og hva slags form kan oppgaven ta? Hva mener KUE om hyppighet?
- Hvor hyppig skal ekstern fagfelle til hvert program bli bedt om å ta en oppgave? Her må kvalitet balanseres opp mot fakultetets økonomi – men det kan også hende at årlig oppgave kan oppleves som for hyppig ift muligheten for fagmiljøet til å følge opp rapportene med kvalitetsutvikling i programmet.

KUE ikke ble ferdig med å drøfte spørsmålene om hva slags oppgaver en arbeidslivsrepresentant kan ha, men ble enig om at dette drøftes i fagmiljøene og blir igjen en sak i KUE. KUE vedtok følgende:

- KUE foreslår at fakultetsstyret oppnevner eksterne fagfeller for 6-års perioder, og vedtar at fagfellene involveres minimum 3 ganger i løpet av perioden. Et av involveringspunktene er i forbindelse med programevaluering. Profesjonsstudiet i psykologi fortsetter å oppnevne 2 eksterne fagfeller på grunn av størrelsen, varighet og organisering av programmet på tvers av institutter.
- KUE foreslår for fakultetsstyret at det oppnevnes minimum en representant fra arbeidslivet til hver av programmene våre. KUE foreslår at det oppnevnes nye representanter minimum hvert 6. år. Arbeidslivsrepresentantene skal involveres i programevalueringer.

Årlig krav om rapportering på emne og programnivå fjernet (kapittel 3)

Det er ikke lenger krav om årlige *egenvurderinger* som emneansvarlige registrerer i et skjema. Denne endringen har betydning for fakultetets rutiner, men KUE ble enig om at det krever dialog i og tilbakemelding fra fagmiljøene før KUE vedtar et forslag til fakultetsstyret. Medlemmer i KUE som er ansvarlig for undervisning på instituttene skal drøfte saken lokalt, og dette blir en sak i KUE november 2024 og i fakultetsstyret desember 2024.

Fakultetsledelsens kommentar (samme som i KUE-saken)

I denne saken er det en del komplekse temaer i tillegg til noen som er relative enkle å vurdere. Visedekan ønsker at fakultetets rutiner og prosesser rundt utdanningskvalitet er enkle og smidige. For at ansatte skal oppleve undervisningsgleden og føle seg motivert over tid, er det viktig at rutinene oppleves ikke som ekstrabelasting, men som en støtte til det viktige refleksjons- og utviklingsarbeidet som skal skje løpende på en utdanningsinstitusjon.

Visedekan mener i tillegg at tiden er moden for en fornyelse av fakultetets vedtak om deltakende evaluering med mer vekt på lavterskel underveisevaluering og studentinvolvering. En måte å løse det på hadde vært at vedtaket justeres til at hvert emne må ha som minstekrav systematisk innhenting av innspill fra studentene minst en gang hver gang emnet går. Det kan være på slutten av emnet eller underveis, og det kan brukes forskjellige metoder (spørreskjema til innsending, fokusgruppe, post-it lapper under undervisning, mentimeter under undervisning, m.m.). Emneansvarliges refleksjoner skal dokumenteres løpende, på samme måte som andre utviklingsarbeid i emnet (j.f. kapittel 3 i kvalitetssystemet), og disse skal danne et av grunnlagene for den formelle 3-årige emneevalueringen.

Forslag til vedtak:

- Fakultetsstyret vedtar en ny plan for programevaluering.
- Fakultetsstyret vedtar at læringsdesigngruppen på fakultetet avvikles.
- Fakultetsstyret vedtar at eksterne fagfeller oppnevnes for 6-års perioder, og vedtar at fagfellene involveres minimum 3 ganger i løpet av perioden. Et av involveringspunktene er i forbindelse med programevaluering. Profesjonsstudiet i psykologi fortsetter å oppnevne 2 eksterne fagfeller på grunn av størrelsen, varighet og organisering av programmet på tvers av institutter.
- Fakultetsstyret vedtar at det oppnevnes en representant fra arbeids- eller samfunnslivet til hvert av studieprogrammene våre for 6-års perioder. Arbeidslivsrepresentant skal involveres i forbindelse med programevaluering.

Norman Anderssen
dekan

Ove Chr. Borge
fakultetsdirektør

Arkivsaksnr.: 2024/2026

Sak: 16/24

Møte: 25.09.2024

Tilpasninger ved Det psykologiske fakultet i lys av revisjon i kvalitetssystemet for utdanning ved UiB

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Universitetsstyresak S 33/24 Reviderte kvalitetssystemer for utdanning og for ph.d.-
utdanning
<https://www.uib.no/ledelsen/170298/universitetsstyrem%C3%B8te-2-mai-2024>
- Nettsiden: Kvalitetssystem for utdanning ved UiB
<https://www.uib.no/kvalitet-i-utdanning/170434/kvalitetssystem-utdanning-ved-uib>

Hva saken handler om

Universitetsstyret ved UiB vedtok 2. mai 2024 reviderte kvalitetssystemer for utdanning og for ph.d.-utdanning. Denne saken i KUE omhandler kvalitetssystem for utdanning, og ikke for ph.d.-utdanning. KUE bes om å ta stilling til hvilke justeringer i fakultetets rutiner og kvalitetsarbeid med utdanning trengs som følge av endringer i kvalitetssystemet for utdanning på UiB. Noen av punkter i saken har forslag til vedtak mens andre blir til drøfting og senere vedtak etter modning.

Bakgrunn

Bakgrunn for revisjonene i UiBs kvalitetssystem i utdanning var NOKUTs tilsyn av UiBs systematiske kvalitetsarbeidet i 2022-2023, i tillegg til behov for justeringer som UiB identifiserte på bakgrunn av erfaring med kvalitetssystemet som ble vedtatt i universitetsstyret i 2020.

Saksframstilling på universitetsstyret (33/24) oppsummerer NOKUTs tilbakemelding som omhandler hovedsakelig 4 punkter:

- *UiB bør revurdere kompleksiteten i kvalitetssystemet for bachelor- og masternivået.*
- *UiB bør gjennomføre en systematisk sammenligning av de to kvalitetssystemene, og vurdere felles knutepunkter og felles frekvenser på hyppighet på for eksempel programevalueringer.*
- *UiB bør styrke innspill fra samfunns- og arbeidslivet i kvalitetssystemet, herunder at*

- representanter fra arbeids- og samfunnsliv inkluderes i evalueringer.*
- UiB bør gå gjennom Studiekvalitetsbasen og forenkle rapporteringsprosessen.

I 2023 satt Utdanningsutvalget ned en arbeidsgruppe ledet av prorektor for å gjennomgå kvalitetssystemet i utdanning. Arbeidsgruppen tok tak i de 3 første punkter i NOKUTs tilbakemelding, i tillegg til punkter som skulle sikre at forskriftskrav skulle ivaretas, at kvalitetssystemet kommuniserer tydelig, og at det var tydelig og konsekvent på arbeidsdeling internt på UiB. I prosessen har utkastet fått innspill fra en referansegruppe og gjennom uformelle innspillrunder hos alle fakultetene. På Det psykologiske fakultet har det blitt drøftet med institutt- og senterledere, medlemmer i KUE, og programansvarlige.

Det har vært en parallel prosess med kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen som ikke gjennomgås i denne saken.

Endringene i kvalitetssystemet for utdanning ved UiB

Saksforelegget til universitetsstyret oppsummerer hovedtrekk i endringene som følgende:

Arbeidet med revisjonen har særlig lagt vekt på å øke og tydeliggjøre fokuset på kvalitetsutvikling, redusere kompleksiteten i det systematiske kvalitetsarbeidet, forenkle rapporteringsprosesser og å gjøre systemet mer fleksibelt for ulike fagspesifikke behov. Det reviderte systemet som legges frem for styret innebærer blant annet

- *økt fokus på det kontinuerlige kvalitetsarbeidet og på kontinuerlig utvikling og dialog og studiekvalitet*
- *mindre rapportering:*
 - o *sjeldnere programevalueringer*
 - o *fjernet årlig krav om rapportering på emne og programnivå*
- *tydeligere skille mellom kvalitetsutvikling og kontroll*
- *fokus på utvikling av fakultetsvise, langsiktige planer for studieporteføljen*

I tillegg er det tydeliggjort at hvert program må oppnevne en representant for arbeidslivet i tillegg til fagfelle. Dette er et krav fra NOKUT som faktisk ikke er nytt, men som ikke har blitt fulgt opp systematisk ved UiB og som må sikres.

Prinsipper for UiBs strategiske ambisjoner med kvalitet i utdanning

UiBs kvalitetssystem for utdanning nå definerer hva som kvalitet i utdanning betyr på UiB. Under punkt 1.1 Strategiske ambisjoner for arbeidet med kvalitet i utdanning, finnes det følgende prinsipper:

- *undervisningen setter studentens læring i fokus*
- *utdanningens innhold, metoder og form er forskningsbaserte*
- *studentenes faktiske læringsutbytte samsvarer med læringsmål og reflekteres i sluttvurdering*
- *utdanningen er relevant med tanke på studentenes og samfunnets behov og danner et godt grunnlag for læring hele livet*
- *studentene har innflytelse i planlegging, gjennomføring og revisjon av utdanningene*
- *studieprogram og emner evalueres og videreutvikles kontinuerlig*
- *undervisere har disiplin- og utdanningsfaglig kompetanse og bidrar til kollegialt samarbeid for å styrke kvaliteten i utdanningene*
- *studentene er delaktige i stimulerende læringsmiljø med hensiktsmessige fysiske og digitale læringsarenaer.*

Disse punkter skal være veiledende når vi vurderer kvalitet i våre utdanningsprogrammer og emner, og kan gi en pekepin når fakultets rådgivende og bestemmelsesorganer vurderer oppretting, nedlegging, revisjoner, og evalueringer av studietilbudene våre.

Sjeldnere programevalueringer (kapittel 2.2)

Den periodiske prosessen for studiekvalitetsarbeid inkluderer 3-årige emneevalueringer og 6-årig programevaluering. Tidligere var det programevaluering hvert 5. år.

Som følge av at programevaluering skal skje hvert 6. år trenger vi en ny tabell med oversikt over når hvert av programmene er tenkt evaluert.

For at studiekvalitetskomiteen og fagmiljøene skal unngå opphopning av møtevirksomhet og arbeid med evalueringer har vi valgt å spre programevalueringene slik at noen program evalueres etter 5 år i denne omgangen. Den nye planen må vedtas i fakultetsstyre.

Program	Neste programevaluering (bestilling)	Forrige programevaluering (bestilling)
MA i arbeids og organisasjonspsykologi	2024	Har ikke vært evaluert før
BA i generell psykologi	2025	2020
BA i pedagogikk	2025	2020
BA i arbeids og organisasjonspsykologi	2026	2020
BA i spesialpedagogikk	2026	2020
MA i helsefremmende arbeid og helsepsykologi	2026	2021
MA i global development theory and practice	2027	2021
MA i psykologi	2027	2021
MA i logopedi	2027	2021
Profesjonsstudiet i psykologi	2028	2022
Arsstudium i praktisk-pedagogisk utdanning	2028	2022
MA i barnevern	2028	2021
MA i barnevernsarbeid	2028	Har ikke vært evaluert før
Årsstudium i psykologi	2029	2023
Årsstudium i pedagogikk	2029	2023
Master i pedagogikk (heltid og deltid)	2029	2023

Fjernet krav om fakultetsvise læringsdesigngrupper (kapittel 2.3)

Kravet om at hvert fakultet skal ha en læringsdesigngruppe som veileder fagmiljøer ved fakultetet i kvalitetsutvikling og større revisjoner i studieprogram, faller vekk. Likevel, står det i kvalitetssystemet at:

fakultetene [skal] ha egne ordninger som sikrer at fagmiljøene kan få veiledning i kvalitetsutvikling av utdanningen med utgangspunkt i fagenes egenart.

På Det psykologiske fakultetet har visedekan jobbet 2021-2023 sammen med KUE, meritterte undervisere, og denne periodens utnevnte læringsdesigngruppen om å finne

løsninger for å få den forrige (2018) vedtatte kvalitetssystemet for utdanning ved UiB til å stemme overens med rutiner og eksisterende strukturer ved fakultetet. Som del av dette arbeidet, vedtok fakultetsstyret (i sak 16/23, 16.03.2023) at leder og medlemmer av læringsdesigngruppen som er faglige ansatte påføres timer i undervisningsregnskapet til å gjennomføre oppgaven. Likevel og til tross for god innsats hos medlemmer i gruppen, viser det at læringsdesigngruppen fortsatt henger litt utenfor de vanlige revisjons- og kvalitetsarbeidsprosessene ved fakultetet.

Det foreslås at læringsdesigngruppen avvikles som organ på Det psykologiske fakultetet og at funksjonen til læringsdesigngruppen ligger innenfor de allerede utviklet organene og rollene som finnes på fakultetet. Det vil si:

- Vise-dekan for utdanning kan tilby råd og veiledning
- Hvert institutt har en utnevnt undervisningsansvarlig (oftest nestleder på instituttet) som kan råde og veilede fagmiljøer
- Hvert institutt har undervisningsutvalg som kan for sikt brukes aktivt i kvalitetsutvikling – dette kan være (og ofte er) et forum ikke bare for vedtakelse av endringer, men også for medlemmer til å drøfte saker som har med kvalitetsutvikling å gjøre. Her inngår studentrepresentanter som har en viktig stemme i kvalitetsutvikling
- Profesjonsstudiet i psykologi har i tillegg fagrådet, der det er naturlig at kvalitetsutvikling drøftes
- Programansvarlige har en rolle som faktisk skal sikre godt arbeid med kvalitetsutvikling i studiene. Se fakultetets funksjonsbeskrivelse til programansvarlige som er vedlagt. Funksjonsbeskrivelsen ble gjennomgått i 2021 av en arbeidsgruppe og arbeidsgruppen foreslo bare én endring (fjerning av ansvar for å initiere og legge til rette for internasjonalisering), som fakultetet vurderte ikke skulle fjernes likevel.

I tillegg til disse formelle rollene og organene som har en veiledende rolle opp mot fagmiljøene, finnes det flere ressurser som kan bidra i kvalitetsutvikling, herunder Program for universitetspedagogikk (UPED) og UiB Læringslab. Fakultetets kvalitetsutvalg for undervisning og evaluering (KUE) ligger ikke på listen overfor siden utvalget ikke har en direkte veiledende rolle mot fagmiljøene, men opp mot fakultetsstyret.

Eksterne fagfeller og representanter fra arbeidslivet (kapittel 2.3)

Her er det som står i kvalitetssystemet for utdanning om eksterne fagfeller og representanter fra arbeidslivet:

Nasjonale forskrifter krever at eksterne fagfeller og representanter fra arbeidslivet skal bidra i evalueringer, jf. Studiekvalitetsforskriften §2-1 (2). Disse er også relevante kilder når det gjelder systematisk innhenting av informasjon for å vurdere kvaliteten i alle studietilbud, jf. studietilsynsforskriftens §4-1 (4).

Alle studieprogram og årsstudier ved UiB skal ha oppnevnt personer utenfor institusjonen, som bidrar i kvalitetsutvikling og kvalitetskontroll: En ekstern fagfelle fra en UH-institusjon og en representant fra arbeidslivet (næringsliv, offentlig forvaltning, forskning, kulturliv, osv). Samme person kan være oppnevnt i flere program og studietilbud.

Ekstern fagfelle skal også bidra inn i den sentrale studiekvalitetskomiteen i forbindelse med oppretting av nye studietilbud.

De relevante avsnittene i forskriftene er følgende:

Studiekvalitetsforskriften §2-1 (2): *Institusjonene skal gjennomføre periodiske evalueringer av studietilbudene sine. Representanter fra arbeids- eller samfunnsliv, studenter og eksterne sakkyndige, som er relevante for studietilbudet, skal bidra i evalueringene.*

Studietilsynsforskriftens §4-1 (4): *Institusjonen skal systematisk innhente informasjon fra relevante kilder for å kunne vurdere kvaliteten i alle studietilbud.*

Måten at disse rollene er konkretisert i kvalitetssystemet for utdanning ved UiB munner ut i at:

- Fakultetet må oppnevne representant(er) fra arbeidslivet i alle program
- Fakultetet må bestemme for hyppighet av bidragene fra både fagfelle og representant fra arbeidslivet. Per i dag er det praksisen at fagfelle brukes til å opparbeide en rapport *årlig* i hvert studieprogram, mens det formelle minstekravet er at fagfelle bidrar inn i (program)evaluering, som nå skal skje hvert 6. år. Det samme skal gjelde representant fra arbeidslivet.

KUE bes om å drøfte disse problemstillingene og komme med forslag:

- Hvordan kan kravet om arbeidslivsrepresentant oppfylles på en god måte? Hva slags oppgave kan en arbeidslivsrepresentant ha, og hva slags form kan oppgaven ta? Hva mener KUE om hyppighet?
- Hvor hyppig skal ekstern fagfelle til hvert program bli bedt om å ta en oppgave? Her må kvalitet balanseres opp mot fakultetets økonomi – men det kan også hende at årlig oppgave kan oppleves som for hyppig ift muligheten for fagmiljøet til å følge opp rapportene med kvalitetsutvikling i programmet.

Fjernet årlig krav om rapportering på emne og programnivå (kapittel 3)

Det er ikke lenger krav om årlige *egenvurderinger* som emneansvarlige registrerer i et skjema. Det relevante avsnittet i beskrivelsen av kvalitetssystemet for utdanning er følgende:

Utviklingsarbeid med løpende evaluering, bør dokumenteres for enhetens felles hukommelse og videre arbeid med kvalitetsutvikling. Dette arbeidet danner grunnlaget for instituttets studiekvalitetsmelding. Det er ikke særskilt krav om årlig rapportering på emner og studieprogram.

Dette kravet er fjernet med hensikten om å vekte utviklingsarbeid i form av samarbeid og samtaler innenfor fagmiljøet fremfor rapporteringskrav. Se videre denne beskrivelsen fra kapittel 3 i kvalitetssystemet for utdanning:

Formålet med utviklingsdelen av kvalitetssystemet er å fremme kollegialt samarbeid om utvikling av kvalitet i utdanning. Dette baserer seg på kontinuerlig dialog og arbeid med studiekvalitet ved enhetene, langsiktig og strategisk utvikling av studietilbudet, en forskningsbasert tilnærming og erfaringsdeling fra kvalitetsutviklingstiltak. Arbeidet understøttes av løpende vurderinger på emne- og programnivå, regelmessige tilbakemeldinger fra studenter, årlige studiekvalitetsmeldinger på institutt, fakultets- og sentralnivå, samt årlige dialogmøter om utdanning mellom institutt- og fakultetsledelse, og mellom fakultets- og universitetsledelse.

Da er akkurat den årlige rapporteringen fjernet fra kvalitetssystemet, samt den skriftlige studiekvalitetsmeldingen på *programnivå*. Det forventes at utviklingsarbeid foregår kontinuerlig, at det er noe type dokumentasjon "for enhetens felles hukommelse", og at det samarbeidet og den dialogen på programnivå informerer *instituttets* årlige studiekvalitetsmelding, som gjenstår i kvalitetssystemet.

Likevel, har Det psykologiske fakultetet uansett et fakultetsstyrevedtak (ÅR, SAKSNUMMER) om *deltakende evaluering* (vedtak og rapport vedlagt) som tilsier at alle emner evalueres hver gang de går, og at evalueringene legges ut i studiekvalitetsbasen. Per i dag er denne rutinen bare delvis fulgt, men den skal følges så lenge ikke noe annet er vedtatt på fakultetsstyret.

Det er verdt å se nærmere på hva som er kravet med emneevalueringer ifølge kvalitetssystemet for utdanning ved UiB (kapittel 4.1):

Alle emner skal evalueres minimum hvert tredje år eller hver tredje gang emnet undervises (for emner som undervises sjeldnere enn hvert år).

Emneevaluering skal omfatte:

- *informasjon om oppfølging og eventuelle justeringer siden sist emneevaluering*
- *vurdering av faglig innhold, kobling til forskning på feltet og samsvar mellom emnet og studieprogrammene som emnet inngår i*
- *vurdering av pedagogiske valg, samsvar mellom emnets læringsutbyttebeskrivelse, undervisnings-, lærings- og vurderingsformer og refleksjon over studentens læring og gjennomføring som følge av disse valgene*
- *resultater fra studentevalueringer og eventuelt andre tilbakemeldinger som er aktuelle for emnet*
- *vurdering av samsvar mellom studentenes arbeidsmengde og studiepoenguttelling.*
- *I de tilfellene emnet har praksis eller andre ordninger for kontakt med arbeidslivet, skal det evalueres om ordningen fungerer tilfredsstillende.*

Emneansvarlig har det faglige ansvaret for gjennomføringen av evaluering av emnet. Emneansvarlig leverer en rapport med oppsummering av resultatene og forslag til forbedringstiltak der det er aktuelt.

Fakultetets vedtak om deltakende evaluering og rapporten som ligger til grunn spesifiserer ikke hva som skal inngå i en emneevaluering, men eksemplene som er gitt i rapporten gir tydelig inntrykk av at meningen er at måten evaluering er gjort og hva som skal inkluderes i en evalueringsrapport skal være romslig. Det er ikke nødvendigvis av betydning at alle punktene listet i UiBs kvalitetssystem for utdanning skal inkluderes hver gang emner går.

I mars 2021 satte KUE ned en arbeidsgruppe bestående av to vitenskapelige ansatte, to studenter, og en administrativ representant som fikk i oppdrag å redigere og konkretisere retningslinjene for Deltakende evaluering med hovedfokus på å harmonisere retningslinjene opp mot kvalitetssystem (2018-versjonen) og behovet for mer studentinvolvering. Arbeidsgruppen leverte et forslag januar 2022 med minimale endringer, men forslaget ikke ble tatt opp i KUE på grunn av manglende tid.

KUE bes om å drøfte disse problemstillingene og komme med forslag:

- Hvordan kan fagmiljøene dokumentere det løpende kvalitetsarbeidet (j.f. kapittel 3 i kvalitetssystemet), og hva slags støttestruktur bør være på plass for å sikre at dokumentasjon lagres slik at den er tilgjengelig for staben i programmet?
- Ønsker fakultetet å differensiere mellom den formelle emneevalueringen hvert 3. år, med de kravene satt i kvalitetssystemet for utdanning ved UiB, og den ønskede

deltakende evaluering på fakultetet med tyngre vekt på løpende utvikling og refleksjon? Hvis ja, hvordan bør vedtaket om deltakende evaluering justeres?

- Trengs det andre strukturer eller rutiner på fakultetet for å tilrettelegge for løpende dialog på programnivå, både for å fasilitere programutvikling og for å sørge for kommunikasjon som kan spille inn til instituttens studiekvalitetsmeldinger?

Kommentar fra visedekan

I denne saken er det en del komplekse temaer i tillegg til noen som er relative enkle å vurdere. Visedekan ønsker at fakultetets rutiner og prosesser rundt utdanningskvalitet er enkle og smidige. For at folk skal oppleve undervisningsglede og føler seg motivert over tid, er det viktig at rutinene oppleves ikke som ekstrabelastning, men som en støtte til det viktige refleksjons- og utviklingsarbeidet som skal skje løpende på en utdanningsinstitusjon.

Visedekan mener i tillegg at tiden er moden for en fornyelse av fakultetets vedtak om deltakende evaluering med mer vekt på lavterskel underveisevaluering og studentinvolvering. En måte å løse det på hadde vært at vedtaket justeres til at hvert emnet må ha som minstekrav systematisk innhenting av innspill fra studentene minst en gang hver gang emnet går. Det kan være på slutten av emnet eller underveis, og det kan brukes forskjellige metoder (spørreskjema til innsending, fokusgruppe, post-it lapper under undervisning, mentimeter under undervisning, m.m.). Emneansvarliges refleksjoner skal dokumenteres løpende, på samme måte som andre utviklingsarbeid i emnet (j.f. kapittel 3 i kvalitetssystemet), og disse skal danne et av grunnlagene for den formelle 3-årige emneevalueringen.

Spørsmål til drøfting

- Hvordan kan kravet om arbeidslivsrepresentant oppfylles på en god måte? Hva slags oppgave kan en arbeidslivsrepresentant ha, og hva slags form kan oppgaven ta? Hva mener KUE om hyppighet?
- Hvor hyppig skal ekstern fagfelle til hvert program bli bedt om å ta en oppgave?
- Hvordan kan fagmiljøene dokumentere det løpende kvalitetsarbeidet, og hva slags støttestruktur bør være på plass for å sikre at dokumentasjon lagres slik at den er tilgjengelig for staben i programmet?
- Ønsker fakultetet å differensiere den formelle emneevaluering hver 3. år, med de kravene satt i kvalitetssystemet for utdanning ved UiB, fra den ønskede deltakende evaluering på fakultetet med tyngre vekt på løpende utvikling og refleksjon? Hvis ja, hvordan bør vedtaket om deltakende evaluering justeres?
- Trengs det andre strukturer eller rutiner på fakultetet for å tilrettelegge for løpende dialog på programnivå, både for å fasilitere programutvikling og for å sørge for kommunikasjon som kan spille inn til instituttens studiekvalitetsmeldinger?

Forslag til vedtak

- KUE foreslår for fakultetsstyret en ny plan for programevaluering
- KUE vedtar et forslag til fakultetsstyret at læringsdesigngruppen på fakultetet avvikles.
- KUE vedtar at brev sendt fra studieadministrasjonen med bestilling om programevaluering inkluderer at evalueringen må involvere utenfra blick fra både en oppnevnt fagfelle og minst en representant fra arbeidslivet.

- KUE setter ned en arbeidsgruppe (visedekan, en annen medlem i KUE, en studentrepresentant) som skal revidere skrivet om deltakende evaluering basert på KUEs diskusjon, som skal legges frem på møtet i KUE i november 2024.

Det kan komme flere forslag til vedtak basert på spørsmålene til drøfting.

09.09.2024 /LESAN

Vedlegg:

Funksjonsbeskrivelse til programansvarlige (fra fakultetets wiki)

Fakultetsstyrevedtak og rapport til Deltakende evaluering

Funksjonsbeskrivelse til programansvarlige (vedtatt i fakultetsstyret med virkning fra 01.01.2014)

Med utgangspunkt i undervisningsutvalgets mandat får programansvarlig delegert beslutningsmyndighet som innebærer å:

- Forberede og innkalle emneansvarlige på programmet til regelmessige møter, inkludert emner som blir gitt av andre institutt.
- Initiere tilnærminger og tiltak for å sikre helheten i programmets studietilbud, inkludert kontakt med programsensor, og sikre at emnebeskrivelser og gjennomføring av emnene er i tråd med intensjonene i kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring (NKR).
- Bistå med faglige innspill der det er nødvendig i programkoordinators administrative arbeid.
- Være pådriver for utvikling og endring av det faglige tilbudet som inngår i programmet i samråd med instituttledelsen og emneansvarlig.
- Bidra til løpende kvalitetssikring på programnivå. Sikre at emne- og programevaluering, herunder fagfellerapport og evalueringsrapport, gjennomføres i samarbeid med emneansvarlig.
- Følge opp de vitenskapelige tilsatte i samarbeid med instituttledelsen og emneansvarlig for å sikre at all studieplanfestet undervisning (forelesning, veiledning og sensur) gjennomføres med høy kvalitet, samt anbefale tiltak for kompetanseheving
- Holde kontakt med studenttillitsvalgt(e)
- Ha ansvar for orienteringsmøter for studentene.
- Foreslå opptakskomiteé der dette er nødvendig.
- Initiere og legge til rette for internasjonalisering på studieprogrammet, herunder student- og lærerutveksling.
- Sikre at rutiner for skikkethetsvurdering følges og at de er godt kjent blant ansatte og studenter (gjelder de programmene som er omfattet skikkethetsforskrift).

Deltakende evaluering fanger opp tonen i det som bør være fakultetets ambisjon, en læringsprosess som foregår på alle nivå i utdanningsløpet og der målsettingen er å utvikle gode utdanningspraksiser.

Deltakende evaluering

Notat fra arbeidsgruppe 13. mars 2013

Det psykologiske fakultet

KUE

Oppsummering og anbefalinger

1. Både i UiB og Det psykologiske fakultet sine strategiplaner for 2011-2015 fremgår det at systematiske prosedyrer for evaluering av studieopplegg og studieprogram er nødvendig for å sikre god kvalitet i utdanningen.
2. Med utgangspunkt i de vedtatte strategiplaner foreslår arbeidsgruppen at Det psykologiske fakultet setter som mål å videreutvikle fakultetets utdanningskvalitet og læringsmiljø ved å utvikle evalueringspraksis av høy kvalitet.
3. I UiBs og fakultetets strategiplaner blir deltakelse og dialog nevnt som viktige forutsetninger for en god evalueringspraksis. Arbeidsgruppen har derfor kommet fram til at uttrykket «deltakende evaluering» fanger opp tonen i det som bør være fakultetets ambisjon for evaluering fremover.

Oppdraget og arbeidsprosessen

Fakultetets kvalitetsutvalg for undervisning og evaluering (KUE) har diskutert evaluering i flere sammenhenger de siste to årene. På møte den 13.9.2011 vedtok KUE at utvalget ønsker om å prioritere evaluering av emner og studieprogram de nærmeste årene (KUE-sak 26/11). Det ble sendt en henvendelse til fakultetets programutvalg med informasjon om KUEs ambisjoner i denne forbindelse, samt bakgrunn for saken. Programutvalgene ble her bedt om å gi tilbakemelding om egne evalueringsrutiner, erfaringer, samt komme med innspill til eventuelle forbedrede rutiner (frist 30. mars 2012). De aller fleste programutvalgene ga tilbakemelding. På møte 2.5.12 vedtok KUE å nedsette en komité på fire personer (2 studenter, 1 vitenskapelig ansatt, samt visedekan) som skulle utarbeide forslag til evalueringsstrategi til behandling i KUE (se KUE-sak 19/12). Forslaget skulle basere seg på programutvalgenes vurderinger, faglige vurderinger og UiBs kvalitetssikringshåndbok.

Med i arbeidsgruppen har vært: Aurora Helgesen (student ved årsstudiet og psykologstudiet), Gabriella Osborne (student ved bachelor og masterprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi), Kariane Westrheim (førsteamanuensis ved IPED), Norman Anderssen (visedekan).

Møter i arbeidsgruppen har vært: 25.mai 2012 (2 timer), 21.juni 2012 (3 timer), 14.sept. 2012 (2 timer), 31.oktober 2012 (2 timer), 22.januar 2013 (1 time). En foreløpig versjon av notatet ble lagt fram for KUE som o-sak på møte 23.januar 2013.

Strategiplaner

Evaluering av undervisningen fremgår som en nødvendig og viktig aktivitet i strategiske dokumenter ved UiB og Det psykologiske fakultet.

UiB presiserer i sin strategiplan for perioden 2011-2015 at «*kvalitet i utdanning sikres gjennom systematiske prosedyrer for kvalitetssikring og evaluering av studieopplegg, studier og studieprogram*» (s. 10). Det psykologiske fakultet følger opp dette i sin strategiske plan (2011-2015), og sier her at fakultetet vil «*...Bedre kvalitetssikring av undervisningen som tilbys gjennom synlig oppfølging av*

studentevalueringer.» (s.12). Fakultetet sier videre at fakultetet vil "...Systemforankre og sikre studenters og faglæreres deltakelse i kvalitetssikringsarbeidet» (s.12).

UiB har siden 2011 arbeidet målrettet med å operasjonalisere kvalitetsbegrepet og har nedsatt en arbeidsgruppe under ledelse av viserektor Kuvvet Atakan. Gruppen har utarbeidet et dokument, "Kvalitet i utdanning", som presiserer fire fokusområder for å kunne opprettholde og videreutvikle kvalitet i utdanning: i) Læringsmål, ii) undervisning og læringsformer, iii) vurderingsformer og iv) evalueringer. Når det gjelder det siste punktet, evalueringer, sier dokumentet: "Evalueringens mål er forbedring og er derfor viktig for videreutvikling av kvalitet. Hele prosessen, fra formulering av læringsmål - læringsprosessen og til vurdering av måloppnåelse, må være gjenstand for evaluering. Arbeidsgruppen peker på at det er avgjørende å ha en prosessuell tilnærming til kvalitet og kvalitetsforbedring. Kvalitet i utdanning blir utviklet, i en kontinuerlig prosess som en integrert del av det daglige virket i utdanningsinstitusjonen, av ansatte og studenter." (s.5). Dokumentet presiserer at "Kvalitetskultur er først og fremst en arbeidskultur og ikke en evalueringskultur. Vi må ha en evalueringsarkitektur som ivaretar en helhetlig prosessuell tilnærming til kvalitet i utdanning gjennom monitorering, analyser og evaluering i en dynamisk og kontinuerlig prosess." (s.5). Det foreliggende forslaget fra arbeidsgruppen ved Det psykologiske fakultet har søkt å imøtekomme ambisjonene om nettopp å skulle utvikle en evalueringskultur som fremmer en helhetlig og prosessuell tilnærming til undervisningen.

Generelt om evaluering

Evaluering kan sies å bestå av en rekke ulike aktiviteter innen rammer av prosessevaluering og sluttevaluering, den kan skje gjennom kontinuerlige samtaler og kommunikasjon mellom studenter og lærere, og den kan være både uformell og formell.

Arbeidsgruppen har kommet fram til at uttrykket «deltakende evaluering» fanger opp tonen i det som bør være fakultetets ambisjoner for evaluering. Vi betrakter evaluering som en kontinuerlig læringsprosess som foregår på alle nivå i utdanningsløpet og der målsettingen er å utvikle gode utdanningspraksiser. I dette arbeidet må både forelesere, studenter og andre delta. Deltakende evaluering betyr at det tilrettelegges for en kultur der alle involverte tar ansvar og bidrar til kvalitet i utdanningen gjennom løpende dialog basert på gjensidig tillit. Deltakende evaluering handler ikke nødvendigvis om at vi skal gjøre så mye mer enn det som er praksis i dag, men at fagmiljø og studenter får et mer bevisst forhold til evalueringens ulike sider gjennom å utvikle en felles, intern kvalitetskultur på fakultetet som helhet. På denne måten tror vi at både fagmiljø og studenter får et sterkere eierforhold til og engasjement i evalueringsarbeidet.

Forutsetninger for deltakende evaluering er blant annet at det skapes et klima for evaluering - en kultur der det er naturlig at evaluering inngår, jf. UiBs nylig utviklede notat om kvalitet i utdanning (se tidligere). Dette må handle om flere forhold. For det første må studentene få oppleve at de er velkomne til å gi sine tilbakemeldinger til fagmiljøet, og at dette er noe som er ønsket. Et annet forhold er at det i en kultur for deltakende evaluering ligger en forutsetning om at tilbakemeldinger blir tatt hensyn til, både den evaluering som er positiv og den som påpeker problematiske forhold. Heri ligger det at studentene også må få informasjon om at det noen ganger ikke er mulig å foreta de endringer som påpekes, og få begrunnelser for dette. Med andre ord må tilbakemeldinger til studentene inneholde de muligheter for tiltak som fagmiljøet ser, men også orientering om at der på enkelte områder kan være hindringer som gjør at deres tilbakemeldinger og forslag ikke kan tas umiddelbart til følge. Et tredje forhold gjelder at fagmiljøet som ber om evaluering, også må ha en beredskap for å motta den på en

åpen og konstruktiv måte. Unntaksvis inneholder evalueringer svært kritiske kommentarer fra studenter som det kan være en utfordring for faglærere å ta imot. I et fagmiljø hvor de ansatte har utviklet en felles, intern kvalitetskultur vil fagmiljøet i større grad være i stand til å betrakte evalueringen som en mulighet for endring av egne fagtilbud og praksis, og ikke kun som en tilbakemelding som omhandler den enkelte lærer, foreleser eller seminarleder.

Vi mener at evaluering med økt vekt på deltakelse vil bidra til UiBs ambisjon om dannelse, refleksjon og kritisk tenkning omkring kunnskap, praksis og faglighet, og at dette er et forhold som gjelder både for studenter og ansatte.

Studenters involvering

Utdanningen drives for studentene, og studentene utgjør selve forutsetningen for at utdanning skjer. For å sikre gode studietilbud og undervisningspraksiser som er i tråd med UiBs og Det psykologiske fakultet sine visjoner, intensjoner og retningslinjer, er studentenes stemme, blant annet gjennom evaluering, helt fundamental. Det sentrale spørsmål blir: Hvordan kan vi engasjere studentene i en evalueringsspraksis som fremmer UiBs målsettinger på dette området? Om deltakende evaluering skal kunne realiseres, må studentene ha reell innflytelse i denne prosessen. De kan være pådrivere både når det gjelder planlegging og gjennomføring, men de må også delta i diskusjonen rundt tilbakemelding, konklusjon og oppfølging. Et forhold som melder seg her, er at studenter som planlegger, gjennomfører og bidrar i evalueringen, ikke nødvendigvis er de samme studentene som nyter godt av eventuelle justeringer og endringer i kjølvannet av evalueringen.

Eksisterende retningslinjer og evalueringsspraksis

UiB og Det psykologiske fakultet har retningslinjer og rutiner for evaluering nedfelt i Kvalitetshåndboka, punkt ni "Evaluering av undervisningstiltak og studietilbud". Her presiseres det at alle emner skal evalueres minst hvert 3.år, og at studieprogrammene skal evalueres minst hvert 5.år og hvilke forhold som skal inngå i disse evalueringene. All evaluering skal også dokumenteres løpende i UiBs studiekvalitetsdatabase.

Det psykologiske fakultetet benytter ekstern programsensor årlig i de fleste studieprogrammene. Emne- og til dels programevalueringer gjennomføres rutinemessig. Svært mange av vurderingsformene i emnene innebærer at vi henter inn en ekstern sensor, hvilket alltid medfører en direkte eller indirekte tilbakemelding til fagmiljøene om faglig nivå, eksamensoppgaver o.l. Slike gjennomgripende ordninger utgjør en viktig del av all den evalueringen som skjer ved fakultetet.

Samlet sett legger instituttene og fagmiljøene ned et stort arbeid i studieevaluering. Dette skjer på mange måter, for eksempel ved å bruke standardiserte spørreskjema (med både lukkede og åpne spørsmål), fokusgruppeintervjuer av studenter, løpende samtaler i forelesninger, dialog med programsensor, faglige samtaler om eksamensresultater, rutinemessige vurderinger av eksamensgjennomføringen etc.

Forslag til standardrutiner for alle emneevalueringer

Som en basis gjelder at vi følger UiBs standardrutiner. Utover denne anbefaler arbeidsgruppen følgende når det gjelder emneevaluering:

- Det skal settes av tid til å evaluere emner hver gang de gjennomføres.
- I samarbeid med studentrepresentant legges dokumentasjon ut i studiekvalitetsdatabasen umiddelbart etter enhver emneevaluering i form av en kort helhetlig tekst som utgjør et sammendrag av data og erfaringer, og hvordan evalueringen blir fulgt opp. Dette skal sikre innsyn, dokumentasjon og informasjon
- Studentene (avtroppende og påtroppende) får tilbakemelding i form av et sammendrag av evalueringen, og her må muligheter og hindringer for endring av de forhold som evalueres, komme tydelig frem. For hver gjennomført rapportering i studiekvalitetsdatabasen, sendes følgende melding til studentene på emnet: «Evaluering av [emne] er gjennomført, se nettside».
- Informasjon om deltakende evaluering gis på alle informasjonsmøter for nye studenter. Her kan det også gis informasjon om evalueringsetiske forhold, som hvordan man formulerer seg saklig, blant annet ved å unngå sårende personkritikk.
- Ved oppstart av emner orienteres det om sist gjennomførte evaluering og oppfølgingen av den.
- Også studenters involvering i undervisningen bør gjøres til gjenstand for evaluering, for eksempel i hvilken grad de har fulgt opp initiativ fra lærer.

Her er noen eksempler på arbeidsverktøy og framgangsmåter:

- Eksempel 1: Utvikle en enkel mal for evalueringsrapporten som legges i studiekvalitetsdatabasen (type evaluering, hvordan den ble gjennomført, sammendrag, hvordan evalueringsdata ble meldt tilbake til studentene, og tanker om oppfølging).
- Eksempel 2: Utvikle et standardskjema for evaluering som så kan tilpasses det enkelte emne.
- Eksempel 3: Fokusgruppe (5-6 studenter) ved midtveisevaluering eller etter at emnet er ferdig. En slik gruppe kan eventuelt etableres i begynnelsen av emnet slik at studentene er spesielt oppmerksomme på sitt oppdrag.
- Eksempel 4: Invitere en student fra siste emnegjennomføring som blir med på orienteringsmøtet for nye studenter og som kan orientere om evalueringen.

Prosesen videre

Vi anbefaler følgende prosess framover:

1. For å kunne utvikle en intern kvalitetskultur rundt evalueringspraksis må prinsippet om deltakende evaluering bifalles på alle nivå, inklusive fakultetsstyret.
2. Følgende bør foreslås for fakultetsstyret:
 - Alle emner evalueres hver gang de gjennomføres.
 - I samarbeid med studentrepresentant legges dokumentasjon ut i studiekvalitetsdatabasen etter hver evaluering i form av en helhetlig tekst som utgjør et sammendrag av data og erfaringer, og hvordan evalueringen blir fulgt opp.
 - Informasjon om deltakende evaluering gis på alle informasjonsmøter for nye studenter.
 - Ved oppstart av emner orienteres det om sist gjennomførte evaluering og oppfølgingen av den.

- For hver gjennomført rapportering i studiekvalitetsdatabasen, sendes følgende melding til studentene på emnet: «Evaluering av [emne] er gjennomført, se nettside».
3. PSU bør være en viktig pådriver for implementering av deltakende evaluering og bør sette seg godt inn i ambisjonene og mulighetene som deltakende evaluering gir for øket studiekvalitet. PSU bør også informere alle studentrepresentanter i råd og utvalg om deltakende evaluering.
 4. Arbeidsdeling mellom emneansvarlig og administrativt personale må være klar. Rutinene bør fremgå i årshjulet for emnene.

Ressurser og tidsbruk

De foreslåtte ambisjonene og rutinene er implementert i en del fagmiljøer og emner allerede. Men for de fleste fagmiljø og personer vil deltakende evaluering innebære mer rapportering og ta mer tid enn i dag. Vi vurderer imidlertid deltakende evaluering som å utgjøre en nødvendig videreutvikling av emner og undervisning. Slik vi ser det, er det ikke nødvendig med ekstra ressurser for å gjennomføre de ovenfor nevnte tiltakene.

Styre: Fakultetsstyret ved Det psykologiske fakultet

Styresak: 91/14

Møtedato: 03.12.2014

Dato: 19.11.2014

Arkivsaksnr: 2011/10509

Deltakende evaluering ved det Psykologiske fakultet

Bakgrunn

Kvalitetsutvalget for undervisning og evaluering (KUE) har ansvar for å følge opp evalueringen av studieprogrammer og emner ved Det psykologiske fakultet. KUE følger de bestemmelser som er nedfelt i Lov om universitet og høyskoler (UHL), og UiB sitt system for kvalitetssikring. Evaluering og tolkning av evalueringstiltakene er viktige forutsetninger for kvalitetsutviklingen, og i møte 13. september 2011 vedtok KUE å prioritere evaluering av emner og studieprogram de neste årene. Flere av fakultetets emner og studieprogram er senere blitt evaluert og gjennomgått med sikte på endringer i struktur eller innhold. Dette gjelder for eksempel utvidelse av bachelorprogrammene i psykologi (styresak 86/11), utvikling av mastergrad i psykologi (styresak 5/13) og den nylige gjennomgangen av fakultetets øvrige undervisningsportefølje (styresak 62/14).

En av grunnene til at denne saken ble fremmet i KUE, var en henvendelse fra Studentutvalget (PSU), som ønsket en gjennomgang av prosedyrene, gjennomføringen og oppfølgingen av emneevalueringene ved fakultetet. Videre var det lenge siden KUE på en samlet måte hadde diskutert evalueringsrutiner ved fakultetet. Den (da) nye studiekvalitetsbasen ved UiB inviterer til større oppmerksomhet om evalueringer, og evalueringene blir lettere tilgjengelige for alle interesserte. Dette fordrer en bedre kvalitetssikring av dokumenter som legges i basen.

KUE ønsket med denne saken å legge grunnlaget for en langsiktig prioritering av evalueringsrutinene ved fakultetet. Det ble samtidig påpekt at fakultetet har godt etablerte rutiner for kvalitetssikring av evaluering ved at alle studieprogram har ekstern programsensor, at alle emner skal evalueres hvert 3. semester, og at alle evalueringsrapporter legges i studiekvalitetsbasen. Etter at dette arbeidet ble satt i gang har KUE også laget en plan for evaluering av alle studieprogram ved fakultetet.

På bakgrunn av ønsket fra studentutvalget, og behovet for å skape en felles overordnet rutine for evaluering ved fakultet ble de ulike programutvalgene involvert, og KUE nedsatte en komite på fire personer (2 studenter, 1 vitenskapelig ansatt og visedekan), som skulle utarbeide et forslag til evalueringsstrategi for fakultetet. Denne skulle basere seg på programutvalgenes vurderinger, faglige vurderinger og UiBs kvalitetshandbok.

Komiteens medlemmer:

Aurora Helgesen (student ved årsstudiet og psykologstudiet)
 Gabriella Osborne (student ved bachelor og masterprogrammet i arbeids- og organisasjonspsykologi)
 Kariane T. Westrheim (førsteamanuensis ved IPED)
 Norman Anderssen (visedekan)

Arbeidsgruppen leverte notatet *Deltakende evaluering*. Studentutvalget ved Det psykologiske fakultet (PSU) fikk deretter mulighet til å komme med innspill på notatet. KUE behandlet notatet, og innspill fra PSU i møte 2. april 2014, og gav vise-dekan fullmakt til å slutføre arbeidet med å innføre 'Deltakende evaluering' som en del av fakultetets helhetlige evalueringsarbeid. Visedekan har i samarbeid med professor Norman Andressen og 1. amanuensis Astrid Tolo arbeidet videre med sikte på å:

1. framheve intensjon om løpende formativ evaluering
2. nyansere og avklare innspillene fra PSU og
3. klargjøre ressursbehovet

Hovedpunkt i notatet om deltakende evaluering:

- Skape et klima og en kultur der er naturlig at evaluering inngår.
- Det skal settes av tid til å evaluere emner hver gang de gjennomføres. Det er opp til fagmiljøet å avgjøre hvordan dette blir gjennomført.
- Studentrepresentant skal være involvert i publisering av rapporter i studiekvalitetsbasen. Dette skal sikre innsyn, dokumentasjon og informasjon.
- Studentene får tilbakemelding når rapportene er publisert i studiekvalitetsbasen.
- Informasjon om deltakende evaluering skal gis på alle informasjonsmøter.
- Studenters involvering i undervisningen bør gjøres til gjenstand for evaluering

KUE behandlet i møte 1.10.2014 det reviderte forslaget og anbefaler at *Deltakende evaluering* legges til grunn som en overordnet praksis for fakultetets evalueringsarbeid. KUE anbefaler videre at deltakende evaluering innarbeides som en del av arbeidet med å gjennomføre *Studieplanendringer for økt studiekvalitet og en styrking av instituttens fagmiljø* og inngår i ny strategiplan for Det psykologiske fakultet 2015-2019. Både KUE og arbeidskomiteen mener at det ikke er nødvendig med ekstra ressurser for å gjennomføre de nevnte tiltakene.

vedtak:

Fakultetsstyret støtter KUE i sin anbefaling og legger 'Deltakende evaluering' til grunn som en overordnet praksis for fakultetets evalueringsarbeid og forutsettes gjort innenfor dagens ressursramme.

Jarle Eid
dekan

Ragna Valen
fakultetsdirektør

